A°. 1846. N°. 272.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is ƒ 5 in de drie maanden.

WOENSDAG 30 DECEMBER.

De prijs der Advertentiën is, van één tot zes regels, ƒ 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Herinneringen uit de Tweede Kamer. — Adres van antwoord.

I.

Bij de nadering van het winter-saisoen en de hervatting der winter-vermakelijkheden, namen ook de Kamer-vertooningen weder eenen aanvang. De *ouverture* was spoedig afgespeeld en de *Pères nobles* maakten zich gereed, hunne rollen behooren op te zeggen. Mogten er echter onder het publiek nog eenige gemoedelijke toeschouwers verholen zijn geweest, die in hunne onnoozelheid en de onschuld huns harte, meenden, dat er nu eens iets degelijks ten tooneele zou worden gevoerd, — de allereerste handelingen der rederijke Kamer moest hen spoedig uit den droom helpen. De Kamer [illegible] moeten het erkennen — zich zelve gelijk. Zachtmoedig, liefderijk, geloovig, ho[illegible] is, koos zij zich, [illegible] hare meeningen en begrippen kenbaar te maken, vijf mannen, uitstekende onder allen in zachtmoedigheid, liefderijkheid, geloof, hoop en vertrouwen, de Edel Mogende Heeren, DE MAN, DUIJMAER VAN TWIST, (die buitengewone belastingen aanneemt, hoewel zijne bezwaren »*verre* zijn »van wederlegd of opgeheven," ofschoon hij »*niet* overtuigd is, dat er evenwigt »bestaat tusschen inkomsten en uitga»ven," die overtuigd is, dat de grondwet gebrekkig is en herziening eischt, en evenwel die herziening, »als eene »*weldaad*" van de kroon blijft afwachten; die »grondslagen" behoudt, die niet passen," en »*vooroordeelen* wil gehandhaafd hebben»), CORVER-HOOFT (die verlof vraagt, »om [illegible] »pen" voor te dragen, »want men kan »nooit weten *wat een idée voor vruchten* »*kan voortbrengen*" en die zich overigens, »zoo veel immer mogelijk," zoekt terug te plaatsen in den toestand, »waarin wij, vóór de vereeniging met België »[illegible]erd hebben;" een streng handhaver [illegible] van de subordinatie onder het jongere geslacht); GEVERS VAN ENDEGEEST, (onovertroffen in de *frondeurs*-rollen); en — *pour la bonne bouche* — de parel der ware geloovigen, het sieraad en den [illegible] der Groningsche ridderschap en der staatsmannen in Nederlandschen [illegible], jonkheer mr. VAN PANHUIJS, in wiens [illegible], en her-kiezing en weder-her-kiezing de provinciale staten, (vooral nadat zij hem gerenforceerd hebben met den heer [illegible]), zoo luisterrijk getoond hebben, »dat »zij *meer en meer* blijken" tot het kiezen van *volks*vertegenwoordigers geschikt te zijn, zoo als aan elk en een iegelijk duidelijk is geworden, toen zij het verlies van den graaf VAN RECHTEREN vergoedden door den baron VAN HAERSOLTE, en ons, in plaats van den heer THORBECKE, met den heer VAN RIJCKEVORSEL beschonken. Jonkheer mr. VAN PANHUIJS, die er voor waakt, »dat Nederland in zijne staats-instellingen »iets *eigendommelijks* behoude;" die zich wijsselijk onthoudt »van allen schijn, die »tot de opvatting zou kunnen leiden, dat »hij *de regten der* KROON *zou* willen inkorten," (iets waarvan hem ook trouwens nooit iemand verdacht heeft gehouden, zelfs de *Arnhemsche Courant* niet), die met kracht de beschuldiging van zich af[illegible] met de negen voorstellers »die[illegible] verren sprong" wagen, om de Nederlandsche koloniën door *wetten* te helpen regeren, en aan Nederlanders in hun eigen gebied vrijheid van personen en goederen te verzekeren. Jonkheer mr. VAN PANHUIJS, die het er voor blijft houden, dat het nadeel der beschermende regten daaruit ontspringt, »dat er in »vele staten een regeringsvorm *bij verte*»*woordiging* bestaat;" die meent, »dat de »mannen van het bestuur moeten *eerbie*»*digen* wat dikwijls meer het uitvloeisel »is van besef van *plaatselijk* belang, dan »van juiste beoordeeling van het *algemeen* »welzijn;" die gelooft, »dat zij somwijlen »zelfs *vooroordeelen* moeten sparen;" jonkheer VAN PANHUIJS, die verder in zijne politieke geloofsbelijdenissen »wees op de »*moeijelijkheid*, zoo niet ONMOGELIJKHEID, »van het streng opvolgen van *beginselen*," (alweder een verwijt, van hetwelk wij hem gerust durven vrijspreken,) en zeer juist en snedig opmerkzaam maakte op het groote onderscheid, dat er in Nederland is tusschen »eenen *staatsman*" en »een *logisch hoofd*."

Jonkheer VAN PANHUIJS had het verdiend, aan zijnen Patroclus te worden toegevoegd. Geen, die — zoo als hij, — zich met zoo veel ijver op kamergeest en ministerzin had toegelegd; geen, die verder dan hij was doorgedrongen in de diepste verborgenheden, in de geheimste schuilhoeken der Nederlandsche regeerkunst; geen, die vollediger was ingedrongen in den geest der roeping van eenen afgevaardigde des volks, naar art. 79, 85 en 86 der grondwet. Geen, die zoo volkomen in zich had opgenomen het karakter en de rol van een Tweede-Kamer-lid. »Wie kan van ons", riep hij uit, »*met reden* strenge opvolging van de les»sen der wetenschap verlangen?" Inderdaad, er was geene reden toe; zoo iets behoort in het minste niet tot de Antecedenten der Tweede Kamer; wij hebben ze er vruchteloos op na gezien. Wie volhardde, zoo als hij, met weerzin te ontwerpen aan te nemen, die, »schaduwzijden" en »gebreken" hebben, omdat men daardoor aanleiding geeft »tot verdere verbering." Wie, eindelijk, was immer zóó gereed en standvastig, als de Groningsche jonkheer, en wie gaf er meer deugdelijke bewijzen van, »dat hij zijn oordeel »opschortte?"

Wanneer hebben de zegeningen in Nederlandsche [illegible] weliger gebloeid? wanneer regeerden de *faits accomplis*, de *bills van indemniteit*, de *mantels van liefde*, de *votums van vertrouwen* met meer luister, dan nadat de Kamer haar oor [illegible] aan de staatsleer van den heer VAN TWIST en den heer VAN PANHUIJS? Te regt wees zij hen aan als de mannen harer innigste vertrouwelijkheid, harer geheimste gedachten. Te regt schoof zij er den heer CORVER-HOOFT tusschen in, niet om als een booze genius in de roerende overeenstemming en harmonie hunner harten, eenen disonant te vormen, — doch als een, die streefde om hun gelijk te worden; als een, die hun zou kunnen toevoegen:

So nehmet auch mich zum Genossen an,
Ich sey, gewährt mir die Bitte,
In eurem Bunde der dritte.

Uit de uitverkorenen der Kamer zou men den geest, die het geheele ligchaam bezielde, leeren kennen. En de uitkomst beantwoordde aan de verwachting.

Nooit had men meer *ensemble* onder de spelers opgemerkt. Nooit had het koor zijne solo-zangers beter ondersteund.

Buitenlandsche berigten.

ITALIE.

Rome, 24 *dec.* Na het vertrek van den laatsten post van eergisteren, verspreidde zich het gerucht, dat de Heilige Vader, den gouverneur, mons. Marini, in plaats van hem tot Uditore der Camera te benoemen, had laten aanzeggen, dat hij in het eerstvolgende

consistorie, den 18den dezer, door hem tot kardinaal zou verheven worden. Dit berigt heeft hier algemeene sensatie verwekt, daar men in den laatsten tijd zeer tegen dezen prelaat ingenomen was. Men kan natuurlijk de reden voor deze handelwijze niet bevroeden; welligt is het alleen, om de openbare meening in dit opzigt niet toe te geven.

— Uit de provinciën luiden de berigten niet voordeelig. Zoo heeft het volk, bij voorbeeld, in Perugia de koremmagazijnen opengebroken en het graan tegen eenen middelbaren prijs te koop aangeboden. Na afloop van deze gewelddadige handeling werd eene opgaaf van de verkochte hoeveelheid, benevens het daarvoor ontvangen geld aan de eigenaars toegezonden.

ENGELAND.

Londen, 26 dec. De voornaamste afgescheidene repealers hebben dingsdag in eene bijeenkomst te Dublin een comité benoemd, dat belast is met het opstellen van een adres aan het Iersche volk, waarin de bijzonderheden van het geschil tusschen de repealers worden ontwikkeld. Buitendien heeft men besloten eene algemeene volksvergadering van alle afgescheidene repealers tegen het begin van januari bijeen te roepen, ten einde te beraadslagen over de gedragslijn, welke de Iersche partij zal moeten volgen om de nationale beginselen te verspreiden.

FRANKRIJK.

Parijs, 26 dec. Beide Kamers moeten, gelijk men weet, den 11den der aanstaande maand vergaderen; de toebereidselen voor de koninklijke zitting zijn reeds in de Kamer der Afgevaardigden begonnen.

— Men verzekert, dat de heer *Guizot* zich voorstelt, een' dag na de opening, op het bureau der beide Kamers de correspondentie neder te leggen, welke ter zake der Spaansche huwelijken gewisseld is. Indien de Kamer der Pairs haar adres van antwoord, binnen de 3 of 4 eerste dagen, op de opening der zitting volgende, bediscussieert, dan zal de heer *Guizot* zich kunnen verklaren, voor dat het Britsche Parlement geopend zij.

— Het *Journal des Débats* behelst heden een uitvoerig hoofdartikel tot aanprijzing van het door de regering gevormde ontwerp, om ons stelsel van beschermende regten te verzachten. Dit artikel verklaart, eenen heftigen wederstand te voorzien van den kant der genen, die zich in 1841 en 1842 met zoo veel vrucht tegen eene tolvereeniging met België verzet hebben.

BELGIE.

Brussel, 27 dec. Den 14den dezer heeft te Keulen plaats gehad de uitwisseling der ratificatie van de overeenkomst, den 26sten junij ll. tusschen België en het Tolverbond gesloten, ter wering van den sluikhandel op de wederzijdsche grenzen. Die overeenkomst zal den 1sten februarij 1847 in werking treden.

— Den 5den december is te Athene de heer *Constantin Rodenbach*, zaakgelastigde van België in Griekenland en broeder van den vertegenwoordiger, den heer *Alexandre Rodenbach*, aan eene beroerte plotseling overleden. Hij was het, die in 1830 in het congres het voorstel deed, om het geslacht der *Nassaus* ten eeuwigen dage vervallen te verklaren van alle heerschappij in België, welk voorstel, zoo als men weet, met eene groote meerderheid werd aangenomen.

— In het gebouw van het genootschap *Agneessens* moeten belangrijke papieren zijn gevonden. Men spreekt van het ontwerp van eenen algemeenen opstand, hetwelk aanleiding zal geven tot regterlijke vervolgingen.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, 28 dec. Den 27sten is *P. Arnoldus*, een der wachters aan den Hollandschen spoorweg, levenloos achter zijn wachthuisje gevonden. Men vermoedt, dat hij, door den mist gehinderd, den laatsten trein, die den 26sten van hier kwam, niet tijdig genoeg bemerkt heeft, zoodat de locomotief het hek aan den Zijlweg, waar hij geposteerd en dat hij bezig was te openen, moet getroffen hebben. De ongelukkige laat eene weduwe met vijf kinderen na.

's Gravenhage, 27 dec. In de *Rotterdamsche Courant* leest men het volgende: »Dat er nog steeds gebruik gemaakt wordt van vergiftigde minerale kleurstoffen, waarmede het St.-Nicolaas suikergoed beschilderd wordt, is mij weder dezer dagen gebleken, bij een verzoek van eenen mijner bekenden, om te onderzoeken of eene met *groen* beschilderde borstplaat geene voor de gezondheid schadelijke zelfstandigheid bevatte. Deze groene kleur bestond uit *kopergroen*, en alzoo eene hoogst gevaarlijke stof, welker gebruik der gezondheid schadelijk, ja zelfs het leven gevaarlijk kan zijn. Eene herhaalde waarschuwing, zoo als ik die reeds vroeger (*Kunst- en Letterbode*, no. 1 en 2 van 1843), over dergelijk onderwerp heb bekend gemaakt, acht ik niet alleen niet overbodig, maar eene dure verpligting, vooral om daardoor zorgelooze ouders op te wekken, alle dergelijke gekleurde snoeperij te wantrouwen en tijdig te doen onderzoeken, eer zulks voor de gezondheid en het leven hunner kinderen te laat is. Het ware, om het hoog belang dat de regering stellen moet in den gezondheidstoestand der ingezetenen, allerwenschelijkst, dat er omtrent het gebruik maken van verwstoffen voor het beschilderen van suikerwaren, bonbons, enz., strenge maatregelen werden genomen, en dat, vooral tegen het naderen van elk St.-Nikolaasfeest, de suikerbakkers verpligt waren de kleurstoffen, die zij zullen bezigen, aan de stedelijke geneeskundige commissiën ter onderzoeking in te zenden, en deze hun aan te schrijven, gebruik te maken van met name genoemde *plantaardige* onschadelijke verwstoffen, terwijl tegen de overtreding van deze bepalingen strenge straffen behoorden te worden gesteld, opdat het leven der ingezetenen niet langer door deze en andere zaken (bij voorbeeld, in den zomer het verkoopen van vliegenpapier, enz.) wierd in gevaar gebragt door personen, die zelf onbekend zijn met het nadeelige der door hen gebezigde zelfstandigheden, en daarom, even als in naburige landen, onder streng geregtelijk geneeskundig toevoorzigt behoorden gesteld te worden."

Rotterdam 22 december 1846.

P. J. HAAXMAN, *Apotheker.*

's Gravenhage, 28 dec. Heden is de uitspraak van de arrondissements-regtbank alhier, in zake den heere *A. van Bevervoorde*, vervolgd wegens onderscheidene stukken, in de weekbladen *Asmodée* en *de Burger* geplaatst, welke zaken in de vorige week voor die regtbank zijn behandeld, uitgesteld tot maandag 4 januarij aanstaande.

Langstraat, 26 dec. Naar men verneemt in zekere *Haverhals*, die in den jare 1811 als remplaçant in Fransche dienst is opgetreden en in Rusland zijn verblijf moet hebben gehad, na eene afwezigheid van 35 jaren, alhier onverwachts teruggekeerd.

Utrecht, 27 dec. Heden nacht overleed alhier de Edel Groot Achtbare heer mr. *A. H. van der Voort*, in leven laatstelijk raadsheer in het provinciaal geregtshof alhier, vroeger president van de voormalige regtbank van eersten aanleg te Amersfoort.

— Men verzekert, dat de grondkaarten voor den aanleg van den Rijn-spoorweg van af deze stad tot en met het station achter het Haringvliet te Rotterdam, door de regering zijn goedgekeurd, zoodanig als zij door de Nederlandsche Rijn-spoorweg-maatschappij waren aangeboden. Die grondkaarten zijn ook reeds aan de betrokkene gouverneurs van Zuid Holland en Utrecht verzonden, ten einde het noodige gevolg er aan te geven.

Mengelwerk.

In eene woeste vallei, te midden van de Pyreneeën, bevindt zich, ver van alle gewoel en beweging, een kleine staat, bekend onder de naam van Andorre. Zijne onafhankelijke inwoners leven onder de bescherming van Frankrijk en Spanje: zij hebben eigene wetten en eene bijzondere regering, aan het hoofd van welke twee regters, een Franschman en een Spanjaard, staan.

Deze republiek bevat vier-en-dertig dorpen, welke eene bevolking hebben van ongeveer 12000 inwoners, die van de opbrengst hunner kudden, den voornaamsten rijkdom des lands, leven. Toen NAPOLEON de Pyreneeën doortrok, om zich naar Spanje te begeven, hield hij te Andorre, de hoofdstad der republiek, op, en beloofde haar te zullen beschermen en geschrevene wetten te geven. Deze belofte, welke door gewigtige gebeurtenissen werd uitgesteld, bleef onvervuld tot op dit oogenblik. De inwoners hebben zelve de uitvoering ondernomen; een algemeen wetboek is 7 november te Andorre op eene plegtige wijze afgekondigd. Dit wetboek onderscheidt zich door groote eenvoudigheid en bevat in honderd artikels al de burgerlijke en strafregtelijke wetten der republiek. Onder deze laatste is eene bepaling, die opmerkzaamheid verdient. Een moord is een zeldzaam verschijnsel in dit land en wanneer de doodstraf wordt uitgesproken, moet dit vonnis, om er een gevolg aan te geven, bekrachtigd worden door de [illegible] te Andorre, bijeengeroepen door de vertegenwoordigers der dorpen. Men gebruikt tot de voltrekking der doodstraf een middel, dat met de bijzondere plaatselijke gesteldheid overeenkomt. Op eenen kleinen afstand van den weg naar Kal[illegible] bestaat in de zijden van een' woesten berg een [illegible]selijke afgrond, dien het oog der menschen nog [illegible] heeft gemeten. De veroordeelde wordt geblinddoekt hierheen gebragt en daar wordt hij, in tegenwoordigheid van allen, door de handen des beuls in deze [illegible]delooze diepte gestort.

De menschelijke geest doet dagelijks nieuwe uitvindingen. Tot dusverre behoorden deze vooral tot het gebied der nijverheid en strekten meestal tot het uitwinnen van paardekrachten en menschenhanden. Thans heeft men eene uitvinding gedaan op het veld der *jagt*, welke hare windhonden, [illegible] hanen en kruid en lood zal — overbodig maken. Sedert de koude met zooveel gestrengheid [illegible] heeft een jongmensch uit de omstreken van [illegible]tricht, groot liefhebber der jagt en zeer bedreven in de natuurlijke historie der wilde beesten en [illegible] name van het jagtwild, een vernuftig middel uitgedacht om hazen te vangen bij menigte. Bij het vallen van den avond plaatst hij een' grooten [illegible] met gloeijende kolen in een veld, in welks om[illegible] zich hazen bevinden, ontsteekt een duchtig [illegible] en plaatst zich in hinderlaag. Aldra worden de hazen, die ter dezer ure het veld in alle [illegible]tingen doorkruisen, om hun voedsel te zoeken en zich tegen de koude te wapenen, door het [illegible]mend vuur en de daarvan afstralende warmte [illegible] gelokt en plaatsen zich rondom den weldadigen [illegible] met vuur, ten einde, alle verledene en toekomende rampen vergetende, hunne verkleumde leden te [illegible] voor de [illegible]

Men weet, dat bij de hazen het traan- of [illegible] vermogen zeer sterk ontwikkeld is en dit vooral het geval wordt, wanneer deze dieren van de [illegible] in de warmte komen. Naauwelijks, dan, hebben zij plaats genomen bij het vuur, of hunne oogen beginnen over te loopen van tranen, die steeds [illegible] eindelijk in eene zee van water veranderen; en [illegible] het nu achter hen vriest, vriezen de ongelukkige [illegible] voeters met hunne achterpooten aan het ijs vast. [illegible]der er iets van te bespeuren; — zoo [illegible] behagelijk gevoelen zij zich in deze warmte van voren. Dan verschijnt de jager. Hij nadert heel op zijn gemak, wel verzekerd, dat de hazen hem niet kunnen ontgaan, behalve misschien eenige weinigen, die het laatst aangekomen zijn, maar er dan hunnen staart voor het minst bij laten [illegible] Hij draait hun den nek om en — ze zijn er geweest.

De kennis van deze uitvinding verklaart het aanzijn van de ontzaggelijke menigte hazen, welke sedert eenigen tijd hier ter markt verkocht worden; want men beweert wel, dat de olijke jager geen boon in heeft, de vruchten zijner jagt te [illegible] te maken [illegible] verzekeren, dat de [illegible] gedood bij wege van hals omdraaijing, in dit [illegible] langer goed blijft en een' liefelijkeren geur heeft [illegible] het wild, geschoten onder den snaphaan of [illegible] klaauw des honds. Buikslaven! doet er uw voordeel mee!

Ingezonden stukken.

Het Journalisme in Nederland.

Het kan niet worden ontkend, dat het journalisme in Nederland niet op die hoogte staat, [illegible] hetzelve in andere landen, met name in Engeland en Frankrijk, heeft bereikt. Wenschelijk ware [illegible] dat meerdere mannen van geoefende kennis en [illegible]kwaamheid zich hier te lande, even als elders, [illegible] de zamenstelling en uitgave van dagbladen en [illegible] tijdschriften wijdden; zelden toch kunnen zij [illegible] wijze van mededeeling vinden, welke meer ge[illegible] is, om door eene overgroote meerderheid gelezen [illegible] verstaan te worden; geen beter middel alzoo, [illegible]

door zijne beschouwingen en redeneringen, invloed uit te oefenen. Zoo vaak [illegible] middel wordt aangewend door lieden van kennis, erkend talent en eerlijke beginselen; dan is er welligt, levens geen krachtiger middel tot de staatkundige opvoeding en ontwikkeling van het volk, tot verspreiding van algemeene kundigheden nopens de openbare aangelegenheden, tot verbreiding van heldere inzigten omtrent de ware belangen des vaderlands, tot opwekking van eenen verlichten volksgeest, tot wering van onregt en verdrukking, ter bevordering van *orde, regt* en algemeen *welzijn*, — de hoogste eischen der maatschappij!

Vergelijkt men den doorgaanden inhoud der beschaafde dagbladen in Nederland met hetgeen het beschaafd publiek regt heeft van een wèl-ingerigt journalisme te eischen, dan ziet het er even treurig uit met de veelal onbeduidende *Staats-Courant*, het ministeriële *Journal de la Haye* als met die menigte weekblaadjes, welke zich uitgeven de organen der oppositie te zijn, en welke niet zelden, vol personaliteiten, [illegible] tot [illegible] *blaauwboekjes* afdalen. Er blijft schier niets over dan de *Arnhemsche Courant*, het *Handelsblad* en de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, welke van de bloot staatkundige dagbladen toonen, meer op de hoogte hunner roeping te zijn.

Het is ons doel voor het tegenwoordige niet, om de waarheid van het door ons gestelde in het algemeen en in bijzonderheden aan te toonen, noch om de middelen tot verbetering aan te geven. Wij wenschen alleen voor eenmaal opmerkzaam te maken op de deels verkeerde rigting, welke de oppositie-pers, zelfs de toongevende bladen, ons toeschijnen te nemen, en vooral een ruim veld aan te wijzen, op hetwelk de oppositie-pers zeer veel nut kon stichten en hetwelk zij tot nog toe onontgonnen laat liggen. In plaats van aanhoudend in het algemeen te dringen op herziening der grondwet, zou de oppositie-pers beter doen — naar het ons voorkomt, — om geene gelegenheid te laten voorbijgaan, van de gebreken der grondwet te doen uitkomen, en overal, waar die gebreken in het maatschappelijk leven zich vertoonen, aan den dag te brengen. Wel is zulks herhaalde malen reeds geschied — doch [illegible] dere, dagelijksche [illegible] staatsinrigtingen nutteloos of overbodig zou wezen. Het onbepaald aandringen op grondwets-herziening, als het gewenschte gevolg eener vroeger vastbetoogde noodzakelijkheid, voldoet niet, om de overtuiging en het helder inzigt dier noodzakelijkheid, zelfs levendig te houden. Voor den zaakkundige en nadenkende is het aandringen op eene verbetering van ons kiesstelsel welligt genoeg, — doch de meerderheid der [illegible] heeft noodig, dat men dezelve gedurig aantoont in de [illegible] voorbeelden en in telkens voorkomende bijzonderheden, waarin het bestaande kiesstelsel verkeerd werkt, hunne belangen krenkt, [illegible] regten krenkt en benadeelt, — het dagelijksch verhaal der feiten, welke alzoo uit alle oorden des Rijks [illegible] te worden verzameld, in welke de nadeelige werking van het bestaande kiesstelsel zal [illegible] dit stelsel [illegible] dan het eindeloos en doelloos geschreeuw om grondwets-herziening, dat, bij voorbeeld, de *Burger* aanheft.

Een tweede aangelegenheid, [illegible] wij de oppositie-pers op een verkeerd spoor achten, is de staatsuitgaven. [illegible] lioen, bevat slechts ongeveer 35 millioen voor de dagelijksche uitgaven der huishouding van staat; het overige betreft de rente van de staatsschuld, waarop niets te verminderen valt. Onder die 35 millioenen zijn nog begrepen vele uitgaven, die zonder grondwets-herziening en wetsverandering mede niet verminderd kunnen worden; en toch dringt de oppositie-pers nog op verdere bezuinigingen aan, welke zij ook [illegible] bedoelde herziening verlangt, en welke alzoo noodwendig alleen zouden moeten drukken op die reeds zoo zeer bekrimpelde uitgaven, welke niet uit de wet voortvloeijen. Alwie het inwendige van verschillende takken van bestuur kent, zal weten hoezeer reeds de dienst te lijden heeft van de karigheid der toegestane sommen. Militairen, die de administratie der landmagt uitoefenen; zee-officieren, beheerders der maritieme etablissementen; beambten van [illegible] takken van binnenlandsch bestuur en van de ontvangst der belastingen — [illegible] ondervinden het dagelijks, hoezeer de staat schade lijdt door de beperktheid der beschikbare fondsen en hoezeer vele inrigtingen reeds alleen daardoor niet aan hun doel beantwoorden, zoo als behoorlijk kunnen werken. Het moge waar zijn, dat de tegenwoordige regering de geringe sommen, bij de staats-begrooting toegestaan, beter konde gebruiken, — de oppositie-pers zal wel doen, zulks dan in bijzonderheden aan te toonen, kan te dien einde niet te veel op openbaarheid aandringen en zal daardoor eene groote weldaad aan den lande bewijzen. — Dan wij schroomen niet te beweren, dat ook de oppositie met 35 millioen zal behoeven om het land wèl te besturen, al weet zij die som wijzer te besteden. Het onophoudelijk en onbepaald aandringen op verdere bezuiniging van dat totale cijfer, schijnt ons onverstandig toe en eene zeer schadelijke gierigheid te verraden, welke niet dan later tot veel grootere uitgaven kan leiden. De oppositie-pers schijnt ons te dien opzigte toe reeds veel gedaan te hebben, reeds menige onnutte uitgaaf te hebben afgesneden; zij wachte zich voor overdrijving en is gewis in eene verkeerde rigting, wanneer zij eene leer predikt, die het vervallen of sloopen van alle middelen van 's lands verdediging en van die van onze koloniën en handelsvloot moet ten gevolge hebben, het verval van het onderwijs, van 's lands zee-, rivier- en havenwerken, het verhongeren van 's lands dienaars, en wat niet al meer voortvloeit uit gebrek aan de noodige fondsen.

Daarentegen, schier onbewogen, blijft de oppositie bij het aanschouwen der talrijke gebreken, welke dagelijks zijn op te merken in het bestuur van provinciën, steden en plattelands-gemeenten, terwijl daarin bijna de ergerlijkste misbruiken heerschen en de oude aristocratie het hoofd verheft.

Alles bedilt het algemeen bestuur; elke uitgaaf voor hetzelve wordt ernstig gediscussieerd en niemand klaagt hier de geldverspilling, daar de achteloosheid, ginds de verdrukking van provinciale en plaatselijke besturen aan. Tusschen [illegible] menige gemeenten van de ingezetenen en in *het geheim* der raadsvergadering (en meestal van burgemeester en wethouders of assessoren) blijft de besteding en het gebruik dier aanmerkelijke sommen besloten!

Welligt weet het algemeen bestuur zelf niet, hoe [illegible] *gemeente-begrootingen, bijeengebragt* [illegible]

Wij kennen steden en dorpen, waar het bedrag dier begrootingen zeer aanzienlijk is. Laat de oppositie-pers mannen aan zich zoeken te verbinden, die haar de stof leveren, om de vele knevelarijen, geldverspillingen, burgemeesterlijke aanmatigingen, verderfelijke vetroonjen en knellende, soms ongerijmde verordeningen van verscheidene plaatsen mede te deelen. Een onafzienbaar veld opent zich voor de vrije pers, wanneer zij dat terrein van misbruiken gaat ontginnen en in dit opzigt — wij verwijten haar zulks met vrijmoedigheid — heeft de pers nog zeer weinig gedaan en niets uitgerigt. Een zeker lid van de provinciale staten van Utrecht heeft dit jaar een voorstel gedaan, dat, hoezeer op eenen verkeerden beweeggrond berustende, toch de strekking had, om eenige openbaarheid in zaken van provinciaal bestuur te bevorderen; het is, echter, verworpen en geen der dagbladen heeft dat voorstel tot een thema gemaakt, waarop het onophoudelijk blijft aandringen.

Reeds heeft VAN HOGENDORP in het 8ste deel zijner *Bijdragen*, bladzijde 306 gezegd: "De zaak (der provinciale belastingen) is (bij de grondwet) in het midden gelaten, en wanneer de ondervinding aantoonde, dat zulke belastingen noodig en nuttig waren, zouden zij kunnen worden ingevoerd *bij de wet*," en voorts bladzijde 307: "Dit staat vast bij de grondwet, dat de uitgaven [illegible] (voor de provinciën) moeten gebragt worden op de begrooting *en ingewilligd door de Staten-Generaal*."

En niettemin heeft schier elke provincie hare bijzondere, door haar vastgestelde begrootingen van middelen en uitgaven, onverminderd de posten, welke men goedvindt op de staats-begrooting te brengen, en welke alzoo ook in dat opzigt nog verre van volledig is.

In iedere provincie schier betaalt men op-centen voor bijzondere deelen van de provinciale dienst, *niet bij de wet, maar bij besluit van provinciale staten* ingevoerd. Vanwaar hebben de staten het [illegible] regt om belasting uit te schrijven? — en, hoezeer de grondwet dat regt alleen toekent aan den koning en de Staten-Generaal en aan de plaatselijke besturen, — hebben er niet reglementen, [illegible] eene provinciale belasting op het gedistilleerd?

Wat deed de oppositie-pers, om zulke ongrondwettigheden ten toon te stellen?

Waarom dringt zij niet telkens aan op *openbaarheid* in provinciale en gemeente-aangelegenheden? De openbaarheid in die zaken zou tot groote bezuiniging leiden.

Het vittend controleeren en belemmerend autoriseeren der gemeente-besturen door het provinciaal bestuur kan grootendeels vervallen bij openbaarheid van het geen de plaatselijke besturen uitvoeren en van de gemeente-uitgaven.

Men dringe aan op hervorming van de inrigting dier besturen; op meerderen invloed der gemeentenaren op den gang der zaken door verbetering der verkiezingen, en openbaarheid toone het belang daarvan aan en de gebreken van het bestaande, — en men zal tevens als van zelf den grondslag hebben gelegd tot verdere hervorming bij het hooger bestuur; men zal het kwaad bij den wortel hebben aangetast. Dat zij ook vooral de taak van het journalisme in Nederland; die belangrijke taak worde niet langer door hetzelve verzuimd, en te gelijkertijd blijve het waakzaam op den gang van het algemeen bestuur en de wetgeving. Het vermijde slechts alle eenzijdigheid en bewege zich in alle rigtingen, die [illegible] leiden; het brenge vooral daadzaken aan het licht!

(*Wij hebben gemeend, dat de onpartijdigheid van ons vorderde, dit stuk te plaatsen. Er komen echter stellingen in voor, welke wij geenszins beamen. De behandeling der begrootings-ontwerpen voor 1848 en 1849 zal ons de gelegenheid geven, daarop terug te komen.*)

Aan de redactie der Arnhemsche Courant.

Terwijl het bekend is, dat uwe redactie mede geen vriend is van autocratie, en, zoo veel mogelijk, op billijke gronden het kwaad zoekt te onderdrukken, — zoo is de schrijver dezes zoo vrij, om haar vriendelijk, en in het belang van vele oppassende jongelingen, te verzoeken, om door haar veel gelezen wordend blad, de *opmerking* aan zeker *bestuur* van een niet onbelangrijk *instituut* in ons vaderland, [illegible] te willen doen kenbaar worden, namelijk, [illegible] onoordeelkundig en verkeerd het zijn zal, wanneer zij, bij voortduring, hare élèves, of kweekelingen, [illegible] loterij blijft [illegible] en wel, omdat daardoor aan de zoodanigen, die oppassen en [illegible] zich een goed gedrag hebben, de lust voor hun gekozen vak [illegible] gevoel van eigenwaarde niet alleen [illegible] ontnomen [illegible] maar ook, omdat zulks welligt grooten invloed op hunne volgende bestemming hebben kan, vooral wanneer, bij het opmaken hunner straffen in de registers, niet duidelijk wordt verklaard, hoe ongeveer [illegible] elèves tot hunne veroordeeling gekomen zijn, terwijl nog [illegible] soortgelijke bestraffingen soms met onbelangrijke [illegible] verbonden [illegible] weten, [illegible] men zich niet in zijne [illegible] op de gewone wijze des misdadigers, [illegible] opgesloten, en welke [illegible] uitgaven der minsten lijken.

Wij vertrouwen, dat deze onze welgemeende aanwijzing voor het opperhoofd des bestuurs genoegzaam moge zijn, om onze gematigde, geheel onpartijdige bemerking zich ter harte [illegible] en in overweging te willen nemen, en voor de toekomst (in het belang van allen) wel te willen zorg dragen, dat soortgelijke ongehoorde *straf-loterijen*, zonder alvorens door de regering daartoe bij behoorlijk *patent* gemagtigd te zijn (!!) geen plaats meer hebben, als zijnde voor onzen tijd niet meer geschikt en die ieder beschaafden wel opgevoeden jongeling, kan afschrikken, om zich voor eene betrekking aan te melden — [illegible] ook anders voor hem verkieselijk, en voor de maatschappij [illegible] — waarbij hij kan worden [illegible] om, [illegible] een [illegible] gedrag, *door het lot*, tot eene voor hem [illegible] vernederende straffe, (als de bedorde) te worden veroordeeld, zonder dat de *billijkste reclame* daarop eenigen invloed heeft mogen uitoefenen, of daar tegen beveiligen.

N. N.

Droogmaking der Zuiderzee.

Met groot genoegen zal men voorzeker in n°. 256 dezer courant het berigt gelezen hebben van de ver-

zekering, dat het fonds, tot droogmaking der Zuiderzee benoodigd; geraamd op *f* 61,000,000, bereids gevonden zoude zijn. Onzes bedunkens zou men het er, in zoodanig geval, voor houden mogen, dat de grootste klip, waarop dergelijke ondernemingen doorgaande schipbreuk lijden, reeds is omgezeild, en dat er eene goede kans bestaan kan op de daarstelling van dit zoo grootsche als groote werk, waardoor aan dit rijk eene geheele en belangrijke provincie zou kunnen worden toegevoegd.

Wij kennen het plan van droogmaking niet genoeg en zijn ook min bevoegd om het in deszelfs bijzonderheden te beoordeelen; alleen is ons, onder de lezing, *dat de afsluiting van het Noordzee-water zou worden daargesteld van den zeedijk tusschen Medemblik en Enkhuizen in de rigting naar Stavoren*, de opmerking voorgekomen of men niet welligt met meerder voordeel voor de onderneming die afsluiting zou kunnen bewerkstelligen van af den Anna-Paulowna-polder op de westkust van het eiland Wieringen, en verder van af de oostkust van dat eiland mede op Stavoren.

Hierover meer gezet nadenkende, is het ons voorgekomen, dat de afsluit-dijk tusschen Medemblik en Enkhuizen tot op Stavoren eene lengte zal moeten hebben van 16,650 ellen, terwijl die in de hierbij aangenomen rigting eene lengte zou moeten bekomen van plus minus 24,500 ellen, als: van den Anna-Paulowna-polder op Wieringen ongeveer 900, en van Wieringen op Stavoren 23,600 ellen; doch is het ons aan de andere zijde gebleken, dat daardoor eene oppervlakte van ongeveer 50,000 bunders gronds meerder zou worden binnengedijkt, hetwelk, die grond gesteld op eene waarde van slechts *f* 300 per bunder, eene meerdere uitgave van *f* 15,000,000 zou regtvaardigen.

Wij weten niet of, en zoo ja, hoeveel de afsluitdijk in de hierbij aangegeven rigting meer zou moeten kosten dan in de eerstgemelde; alleenlijk meenen wij geïnformeerd te zijn, dat het maken van eenen afsluitdijk tusschen den Anna-Polowna-polder en de westkust van Wieringen, alzoo ook door het Amsteldiep, door deskundigen, op verzoek, is begroot geworden op *f* 800,000, en dat aan de oostzijde van Wieringen, in de rigting van Stavoren, eene plating van zeer groote uitgestrektheid gevonden wordt welke bij ebbe geheel en bijna droog valt, en welke een gunstig terrein voor het maken van eenen dijk kan geacht worden.

Verder meenen wij, dat, voor zooveel hierover mogt kunnen worden gedacht, misschien ook nog van eenigen overwegenden invloed zou kunnen zijn de omstandigheid, dat de hierbij aangegeven rigting van den afsluitdijk, in het vooruitzigt op het aanleggen van eenen spoorweg naar den Helder, eene betere communicatie tusschen onderscheidene provinciën des rijks zou te weeg brengen.

Wij hebben gemeend, deze onze opmerkingen niet te mogen achterhouden, maar deselve eenigzins openbaar te moeten maken, hetwelk wij bij deze met alle bescheidenheid zijn doende.

Bij onzen lof aan den ondernemers, zelfs voor hun pogen, voegen wij den wensch, dat de uitkomst allezins aan hunne verwachting moge beantwoorden.

K.

W., 17 december 1846.

Advertentiën.

Heden beviel zeer voorspoedig van eenen welgeschapen Zoon Vrouwe *H. C. BUYS*, geboren *DE VAYNES VAN BRAKELL.*

DOESBORGH, den 21sten December 1846.

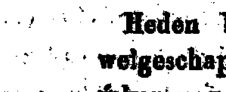

De Notaris *KOLFSCHOTEN*, te *Arnhem*, zal, op Dingsdag den 5den Januarij 1847, des avonds om zes uur, ten huize van den Kastelein *J. P. FLORUSSEN*, aan den Velpschen Straatweg aldaar, finaal verkoopen:

1o. Een GEBOUW, ingerigt tot SMEDERIJ, bij inzet met de hoogen gebragt op	*f* 801.
2o. Een WOONHUIS met TUIN	» 1101.
De massa van No. 1 en 2 op.	» 3315.
3o. Een HUIS en ERF aldaar, op	» 613
4o. Een DITO aldaar	» 511
De massa van No. 3 en 4 op	» 1324.
De generale massa op	» 5093

Men zal, op Donderdag den 14den Januarij 1847, des middags ten 12 ure, ten huize van den Kastelein *FLORUSSEN*, aan de Steenstraat, onder *Arnhem*, in het openbaar, *bij inzet*, en 14 dagen daarna, terzelfder uur en plaats, *bij toeslag*, verkoopen:

Vier naast elkander liggende perceelen BOUWLAND, met eene op een dier perceelen staande BOERENWONING, gelegen onder *Oosterbeek*, nabij het Landgoed *Dreijen*, te zamen groot 2 Bunders, 56 Roeden en 30 Ellen.

Het een en ander breeder bij bitjetten omschreven.

Tevens zullen, *op den dag van den inzet*, voor den tijd van 3 jaren worden VERPACHT:

1o. De HEGGENWEIDE, gelegen onder *Dieren*, in den *Havikerweerd*; groot 9 Bunders en 19 Roeden.

2o. De SLUISWEIDE, mede in den *Havikerweerd* gelegen; groot 9 Bunders.

Van al hetwelk nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den te *Arnhem* gevestigden Notaris Mr. *GERARD VAN ECK.*

Op Maandag 4 Januarij 1847, des voormiddags om elf uur, zullen, op den Huize *het Ross*, onder de Gemeente van *Laren*, publiek worden verkocht:

51 perceelen EIKENBOOMEN, buitengewoon lang en zwaar, waaronder MOLENASSEN, en ander zwaar SCHEEPS- en TIMMERHOUT.

Voorts 20 perceelen extra mooije fijne DENNENBOOMEN.

Een en ander staande bij den Huize *het Ross*, in de nabijheid van de Rivier *de Berkel*, en niet ver van den Grindweg van *Zutphen* op *Lochem*.

Aanwijzing door den Tuinman op den Huize *het Ross*, en nader onderrigt bij den Notaris *MARIN*, te *Lochem*.

† † † DE DIRECTIE DER RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat zij voornemens is, om, op Zaturdag den 16den Januari 1847, aan het Bureau van genoemde Maatschappij te *Kampen*, des middags om 12 uur, bij wijze van inschrijving, AAN TE BESTEDEN:

De voor de diensten harer Stoombooten in 1847 benoodigde New-Castle *of* Sunderlandsche STEENKOLEN.

Liggende de voorwaarden van Aanbesteding ter inzage aan meergenoemd Bureau te *Kampen*, en aan de kantoren van de Agenten derzelfde Maatschappij te *Amsterdam*, *Arnhem* en *Ruhrort*.

† † † Bij vonnis, gewezen door de Arrondissements-Regtbank, zitting houdende te *Zutphen*, in dato 10 December 1846, is de ECHTSCHEIDING uitgesproken tusschen *ANTJE BOS*, buiten beroep, en haren Echtgenoot *PIETER JACOB MEESTERS GOEDERSOON*, Winkelier, beiden wonende te *Sillevold*, Gemeente *Wisch*."

Voor getrouw Uittreksel:
J. L. STEENLACK,
Procureur.

† † † *J. B. BECCARI EN J. BAPTIST CHEULA*, Mrs ITALIAANSCHE ROOKVERDRIJVERS binnen de steden *Haarlem* en *Utrecht*, geïnformeerd zijnde, dat er in de Stad *Arnhem* geen deskundig persoon gevestigd is, die den Rook op wisse gronden kan verdrijven, zijn overeengekomen eene PROEF te nemen, om, zoo mogelijk, daarin te voorzien. — Ten dien einde zullen zij op elken Zaturdag, en wel *op den 9den Januari 1847 voor het eerst*, te spreken zijn of te ontbieden, ten huize van den Heer *P. A. SPAEN* in *de Paauw*, en zoo het in vervolg van tijd mogt blijken, dat een deskundige zich ter dezer Stede zoude kunnen vestigen, zal daaraan gevolg gegeven worden. Zij allen dus, die hunne vertrekken van den Rook wenschen bevrijd te zien, worden verzocht zich deze gelegenheid ten nutte te maken, terwijl bovengenoemden alle Schoorsteenen aannemen om dezelve te ordonneeren of te verhelpen van den Rook, zullende geen geld worden opgevraagd voor dat de ondervinding op tijd zal bewezen hebben, dat men ongehinderd kan stoken onder door den Rook gekweld te worden.

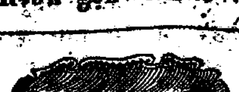

De Ondergeteekende berigt bij deze, dat hij voor het *Oude* en *Nieuwe Jaar* voorzien is van *Versche*, *Gespeende*, *Texelsche*, *Zeeuwsche* en *Engelsche* OESTERS.

G. EDERVEEN,
Roggestraat te *Arnhem.*

LEES-BIBLIOTHEEK.

Bij den Boekhandelaar *W. J. KRUIJT*, te ...*hem*. is heden *gratis* verkrijgbaar gesteld ... VIJFDE SUPPLEMENT op den CATALOGUS ... zijne *Hollandsche*, *Fransche* en *Hoogduitsche* ... BIBLIOTHEEK.

Tevens berigt hij, dat hij voorzien is va... groot assortiment *beste* SPEELKAARTEN, ... voornaamste *Luiksche* en *Frankfortsche* Fabr... van 10 tot 40 Centen per Spel.

HERDRUK DER KUNSTKRONIJK

Zevende of loopende Jaargan...

1846.

24 vellen druks met vele Houtgravuren en 24 ... je lithographiën, in groot kwarto, beneven... aandeel in de ophanden zijnde verloting ... Kunstwerken, zonder nieten, à f 10.

1. Het beroemde beweegbaar VROUW... BEELD, (Mannequin) vervaardigd do... Heer *B. ADAMS*, te *'s Gravenhage.*

DE NAVOLGENDE SCHILDERIJEN

(voor welke met het bovenstaande door den Uitgeve... som van **VIJFTIEN HONDERD GULD...** besteed is.)

2. *ANDREAE*, (*L.*) Eene woning aan 't strand.
3. *CATE*, (*H. G. TEN*) Een gezigt in de omstrek... Amsterdam, bij maneschijn.
4. *CHIMAER VAN OUDENDORP*, (*W. C.*) ... stoorde minnehandel.
5. *EHNLE*, (*A. J.*) Oudervreugde. Een ge... vertrek met figuren.
6. *HARTING*, (*L.*) Een Geldersch landschap me... renwoning.
7. *'T HOEN*, (*C.*) Een winter met schaatsenrijders.
8. *HUIJSMANS*, (*C. C.*) Een ziekbed.
9. *JONGKIND*, (*J. B.*) Een strandgezigt.
10. *KANNEMANS*, (*C. C.*) Eene woedende ze... schepen.
11. *KATE*, (*H. F. C. TEN*) Een binnenvertrek ... eiland Marken.
12. *DEZELFDE*, De wedergevonden bruidegom ... Ebba Niels, Aurora 1847.)
13. *KATE*, (*J. M. H. TEN*) Een stil leven.
14. *KNIP*, (*HENRIETTE*). Een hondje en ... gezeten aan een venster.
15. [illegible]
16. *ROELOFS*, [illegible]
17. *ROCHUSSEN*, (*CH.*) Eene heiligschennis ... Aurora 1847.)
18. *ROOSEBOOM*, (*N. J.*) Een landschap met ... spoortrein. Gezigt tusschen Amsterdam en Haarl...
19. *SCHOTEL*, (*J. C.*) Eene teekening in Oostin... inkt. Schepen bij een havenhoofd.
20. *VOS*, (*MARIA*) Een stil leven.
21. *WEISS*, (*A.*) Een fruitstuk.
22. *WISSELINGH*, (*J. P. VAN*) Een kapitaal land... genomen uit eene der schoonste streken van Gelde...
23. *DEZELFDE*. Een landschap.
24. *DEZELFDE*. Een dito.

Vijf Exemplaren van het Jaarboekje ... RA, kompleet, de Jaargang 1840 tot en met 1847, ... den handel eene waarde hebbende van *f* 196.)

Een honderd zestig Exemplaren V... TAL ZEEGEZIGTEN, Kapitale Lithographi... *L. DE KONINGH*, naar Schilderijen van den ... **J. C. SCHOTEL**, op Chineesch papier. (Voor... per Exemplaar in den handel.)

Vijf honderd Exemplaren KAPIT... LITHOGRAPHIE naar eene Schilderij van de... der **J. C. SCHOTEL**, op Steen gebragt door ... *KONINGH*, op Chineesch-papier. (De Winkel... *f* 3 per Exemplaar.)

Alle overige Prijzen zijn:

EENE LITHOGRAPHIE VAN H... ... *GEERNAERT'S* bekende Sc... op het Museum te Haarlem: *Een Hongaarsche ... eenen Zieke bezoekende.* (Waarde *f* 1,50 per Exem...

Daar deze jaargang thans geheel uitverkocht is ... aan veelvuldige aanvragen niet is kunnen voldaan ... heeft de ondergeteekende besloten dien jaargang in ... heel te doen herdrukken en daarom de verloting eene ... uit te stellen, die alnu onherroepelijk op een der ... dagen van Januarij 1847 bepaald is.

Als blijk van erkentelijkheid voor het vertrouwen, ... mede deze onderneming dit jaar zoo ruimschoots ver... geworden, en ook, omdat het vermeerderd getal der ... hebbers na de laatste aankondiging, zulks eenigzins ... eischt, heeft de ondergeteekende tot de kapitale ... dier verloting nog gevoegd:

TIEN EXEMPLAREN der geïllustreerde ... van het leven van *WILLEM DEN EERS... PRINS VAN ORANJE*, welk prachtwerk ... geheel kompleet zal komen en per exemplaa... waarde hebben van pl. m. *f* 25.

's Gravenhage, December 1846.

K. FUH...

Waterhoogte te Arnhem.

Den 29 Dec. 3 El 2 Palm 5 Duim: gew. 0 D. gev...

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdr...